

COLEGIUL BIBLIC PENTICOSTAL „EMANUEL”

- SIBIU -

CURS DE HERMENEUTICĂ

SIBIU – 2009

INTRODUCERE

Poporul lui Dumnezeu este un popor al cărții. Biblia, cartea de căpătâi a creștinului, este cartea ce consemnează revelația divină, baza principiilor teologice și dogmatice precum și norma de conduită morală a sa. Biblia este o carte cu caracter dual, în sensul în care simultan autorul ei e și divin și uman. Divin pentru că Dumnezeu a inspirat tot conținutul ei, uman, în sensul că Dumnezeu a folosit în timpul consemnării cultura, vocabularul și specificul autorului uman. Datorită acestui caracter dual interpretarea corectă a Bibliei necesită un studiu atent și disciplinat.

În demersul studierii Sfintelor Scripturi surprindem două modalități de identificare a revelației divine:

* *prin studiu devoțional* : interesul de a auzi direct, pentru o situație anume, Cuvântul lui Dumnezeu. Cititorii devoționali nu sunt interesați de cercetarea contextului literar, istoric și cultural ci doar de aplicarea personală a Cuvântului.

* *prin studiu academic*: se ține seamă de contextul cultural, istoric și literar în care a fost rostit cuvântul Sfintelor Scripturi.

A studia, a înțelege și a aplica în mod corect Biblia este scopul oricărui creștin conștiincios. Pentru a atinge acest obiectiv Sfânta Scriptură trebuie studiată atât empiric cât și devoțional. Pentru o înțelegere corectă a Bibliei sunt necesare două instrumente:

* exegeza

* hermeneutica (asupra acestor aspecte vom mai reveni).

Cursul de față își propune să ofere studentului un set de principii și metode de abordare a textului biblic. Ținem să precizăm că o bună interpretare a Sfintei Scripturi necesită nu numai cunoașterea și aplicarea unei hermeneutici corecte, ci la fel de mult, și lucrarea de călăuzire și iluminare a Duhului Sfânt. Deci, pentru o înțelegere curată și adevărată a Sfintei Scripturi, noi trebuie la fel de mult să ne rugăm cât și să studiem. Nu există inspirație fără transpirație.

I. Necesitatea interpretării

Sfânta Scriptură este Cuvântul lui Dumnezeu adresat oamenilor. Atunci când a fost rostit, Dumnezeu l-a spus ținând seama de contextul cultural și istoric al destinatarilor, precum și de problemele cu care se confruntau. Cuvântul lui Dumnezeu comportă două dimensiuni:

- Cuvântul lui Dumnezeu pentru destinatarii inițiali – *ce au însemnat cele spuse pentru ei?*

- Cuvântul lui Dumnezeu pentru noi – *ce înseamnă pentru noi cele spuse?*

Ca să înțelegem semnificația cuvântului lui Dumnezeu pentru ceilalți și pentru noi, este nevoie de o interpretare corectă și riguroasă. Unii spun că interpretarea nu este necesară, iar noi trebuie să citim, să vedem și să înțelegem cele scrise, apoi să credem și să le împlinim. Necesitatea interpretării izvorăște din următoarele motive:

1. Fiecare operă se cere interpretată. Biblia nu face excepție.

2. Fiecare cititor este un interpret.

Acest lucru se întâmplă fie că îl conștientizăm, fie că nu. Majoritatea dintre noi înclinăm să credem că ceea ce înțelegem noi este unul și același lucru cu ceea ce a intenționat autorul să ne spună. Inevitabil, noi abordăm textul în raport cu cultura pe care o avem, cu experiența noastră, cu modul nostru de a înțelege cuvintele și ideile. Astfel, uneori, în mod inconștient, aducem în text ceea ce textul nu a intenționat să ne spună:

ex: - cuvântul *cruce*

- vindecarea slăbănogului – stricarea acoperișului.

Deci, simplul fapt al citirii este o interpretare.

3. Traducerea este o interpretare.

Unele probleme de interpretare apar legate de traducere. Traducerile mai vechi folosesc cuvinte care în cursul timpului și-au achimbat sensul.

ex. - cuvântul *muiere sau coconașilor*, versiunea bibliei de la București a lui Radu Greceanu

4. Varietatea de genuri literare.

Unul dintre aspectele cele mai importante ale laturii umane a Bibliei este acela că Dumnezeu a hotărât să folosească toate tipurile de comunicare disponibile: narațiunea istorică, genealogia, cronica, poezia, proverbul, oracolul profetic, ghicitoarea, drama, parabola, epistola, apocalipsa, alegoria. Fiecare tip trebuie interpretat diferențiat: poezia ca poezie, proza ca proză,

alegoria ca alegorie, fără a vedea însă alegorie acolo unde ea nu există. Pentru o interpretare corectă este necesar să învățăm regulile speciale care se aplică fiecărei forme literare.

5. Diversitatea interpretărilor.

O simplă privire asupra bisericii contemporane, ne ajută să observăm o mare varietate de interpretări asupra aceluiași pasaj. Ceea ce pentru unii este „foarte clar”, pentru alții nu este la fel de clar. Există tot felul de învățături, de moduri de a înțelege, care uneori sunt contradictorii și toate spun că se bazează pe textul biblic.

ex. - 1 Corinteni 14:34-35 – unele confesiuni preiau din acest text învățătura cu privire la slujirea femeilor în biserică (femeile să tacă în adunări), dar se neagă actualitatea vorbirii în limbi și a profeteiei;

- botezul copiilor mici – botezul la maturitate;
- siguranța mântuirii – pierderea mântuirii;
- evanghelia prosperității.

Această diversitate de interpretări necesită o hermeneutică riguroasă.

6. Diferențe de ordin cultural.

Vorbind prin persoane reale, într-o varietate de circumstanțe, de-a lungul unei perioade de peste 1500 de ani, Cuvântul lui Dumnezeu a fost exprimat în vocabularul și în tipurile de gândire ale acelor oameni și a fost influențat de cultura și de împrejurările de atunci. Altfel spus, Cuvântul lui Dumnezeu pentru noi a fost mai întâi Cuvântul lui Dumnezeu pentru ei.

Problema noastră este că ne aflăm la o mare distanță în timp, în gândire și în circumstanțe culturale. Această diferență de ordin cultural face necesară însușirea principiilor de interpretare biblică. Dacă vrem ca ceea ce spune Cuvântul lui Dumnezeu despre purtarea hainelor bărbățești de către femei, sau despre construirea de parapeti în jurul caselor să aibă sens pentru noi, trebuie mai întâi să știm ce anume au însemnat acestea pentru primii ascultători și de ce.

Astfel, munca celui care citește sau studiază presupune două niveluri:

- întâi să înțeleagă ce li s-a spus lor atunci și acolo;
- să înțeleagă ce ni se spune nouă aici și acum.

Atunci când interpretăm avem de-a face cu schimbări de ordin istoric, cultural, referitoare la gradul de organizare politică, la limbă, la naționalitate, la modul de organizare a cultului public și privat. Faptul că noi trăim într-o cultură diferită de cultura din vremea biblică, face necesară o interpretare riguroasă a Sfântei Scripturi.

7. Timpul lung de scriere a Bibliei.

Biblia a fost scrisă într-o perioadă de aproximativ 1500 de ani (de la Moise la Ioan). În această perioadă se trece de la folosirea limbii ebraice la aramaică și mai târziu la greacă. Mai mult, autorii diferitelor părți din Biblie au trăit și ei în epoci și culturi diferite. În toată această perioadă, revelația lui Dumnezeu se clădește progresiv. Acest considerent ne ajută să vedem necesitatea interpretării în sensul că noi trebuie să avem o imagine de ansamblu asupra întregii revelații. Imaginea aceasta o putem obține numai prin interpretarea părților Sfintei Scripturi și prin organizarea concluziilor într-un sistem.

8. Natura Sfințelor Scripturi.

Biblia nu conține un set de afirmații pozitive sau negative, străine de un anumit context cultural sau istoric, valabile pentru orice persoană din orice timp sau cultură. Revelația lui Dumnezeu nu vine pe această cale. Biblia nu este o simplă colecție de afirmații și imperative divine. Cuvântul lui Dumnezeu ne-a fost dat ca răspuns la anumite probleme și nevoi ce au fost constatate în sânul poporului lui Dumnezeu, (în cazul epistolelor) sau prin simpla povestire a unor evenimente ce s-au întâmplat în cursul istoriei.

Astăzi, noi cunoaștem răspunsurile, pentru că le citim în Biblie, dar problemele și întrebările nu le cunoaștem, pentru că acestea fac parte din contextul vremii.

Munca de interpretare este, într-un fel, similară cu încercarea de a descoperi ce se vorbește de la celălalt capăt al firului de telefon, interlocutorul persoanei pe care o ai lângă tine. Cel de lângă tine oferă anumite răspunsuri, iar pe baza acestor răspunsuri, încerci să reconstitui întrebările. Așadar, natura contextuală a Bibliei, face necesară interpretarea ei.

Pe de altă parte, natura duală a Sfintei Scripturi face necesară munca de interpretare. Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu pentru toate generațiile din orice timp și din orice cultură și de aceea trebuie să o ascultăm și să o împlinim. Dar, pentru că Dumnezeu a ales să se exprime în cuvinte omenești, și într-o situație dată, Biblia are și o particularitate istorică. Interpretarea bibliei este cerută de „tensiunea” care există între relevanța eternă și particularitatea ei istorică. Așadar, având în vedere toate motivele mai sus menționate, subliniem concluzia că interpretarea Sfințelor Scripturi este un imperativ.

II. Obiectivele unui bun interpret

În procesul studiului biblic, un bun interpret va încerca să atingă două obiective majore:

- exegeză corectă
- hermeneutică adecvată

1. Exegeza. *Cum să facem exegeză?*

Exegeza – este studiul atent și sistematic al Sfințelor Scripturi care urmărește să-i descopere înțelesul inițial intenționat de autor. Exegeza răspunde la întrebarea: *Ce au înțeles destinatarii inițiali prin cuvântul adresat?* Exegeza încearcă să descopere care a fost intenția inițială a cuvintelor Bibliei

Exegeza este primul obiectiv al cercetătorului biblic. Sensul cuvântului *exegeză* este acela de interpretare, comentare, explicare istorică și filologică a unui text literar. Scopul exegezei este acela de a descoperi sensul inițial al cuvintelor Bibliei. Când se face exegeză este bine să ținem cont de următoarele lucruri:

a. Să dezvoltăm o gândire exegetică.

Aceasta presupune ca atunci când citim un text să purtăm mereu în mintea noastră întrebarea: *ce semnificație a avut pentru primii destinatari pasajul acesta?* Înainte să înțelegem ce poate însemna un pasaj pentru noi, trebuie să înțelegem ce a însemnat el pentru primii săi cititori. Nici un text nu poate însemna ceva ce nu a însemnat niciodată.

b. Pentru o exegeză la nivel înalt este necesară cunoașterea limbilor Bibliei, a lumii semitice, elenice și ebraice.

Putem să facem o exegeză bună chiar dacă nu avem acces la toate uneltele sus amintite. Exegeza nu începe cu o cunoaștere de expert. În dorința de a înțelege cât mai repede, uneori facem greșeala de a apela la tot felul de comentarii și cărți care explică pasajul citit. Uneori, comentariile, precum și alte materiale ajutătoare ne pot induce în eroare.

ex: tânărul bogat (Matei 10: 23) – „mai lesne este să treacă o cămilă prin urechea unui ac decât un bogat în împărăția cerurilor”(o explicație posibilă – urechea acului este o poartă în Ierusalim).

c. Exegeza presupune citirea cu atenție a textului biblic și punerea întrebărilor.

Există două tipuri de întrebări elementare pe care trebuie să le punem fiecărui pasaj biblic:

- întrebări legate de context

- întrebări legate de conținut.

Întrebările legate de context. Întrebările legate de context sunt de două feluri:

- o întrebări legate de contextul istoric
- o întrebările legate de contextul literar.

Contextul istoric. Acesta diferă de la o carte la alta. Pentru o bună înțelegere a unui pasaj, este esențial să înțelegem contextul istoric în care a apărut pasajul. Contextul istoric presupune: timpul în care a trăit autorul și cititorii săi. Când vorbim de timp, ne referim nu numai la o dată istorică, ci și la cunoașterea împrejurărilor și a conjuncturilor geografice, politice și economice în care a trăit autorul și cititorii săi.

ex: - Avraam a trăit în mediul haldean

- Moise a trăit în cultura egipteană

- samariteanca – Ioan 4

- cunoașterea obiceiurilor din vremea Domnului Isus face mult mai ușoară înțelegerea pildelor- pilda celor zece fecioare.

Ocazia și scopul. Este esențial să cunoaștem situația din Israel sau din biserică, care făcea necesară scrierea cărților sau a epistolelor. Aproape toate cărțile SS vin în întâmpinarea unei situații date, oferind răspunsuri din partea autorului.

Contextul literar. Contextul literar înseamnă că orice cuvânt are sens doar în propoziție și, în cea mai mare parte a lor, propozițiile biblice au un înțeles doar în relație cu propozițiile precedente și următoare. Cea mai importantă propoziție contextuală este: *Ce vrea să spună autorul?* Trebuie să depistăm firul ideilor scrierii, adică, ce anume spune autorul și de ce spune tocmai aici? Și dacă am înțeles, continuăm să întrebăm ce a spus el după aceea și înainte de aceea.

Contextul literar presupune și cunoașterea genului de literatură din care face parte pasajul studiat. Genurile literare se interpretează diferit. Nu vom interpreta proza la fel ca poezia, sau narațiunea istorică la fel cu o carte de înțelepciune.

- *Poezia ebraică* – nu are la bază rima, ci un echilibru care se bazează foarte mult pe paralelism. Deci, poezia ebraică o vom interpreta la fel cum interpretăm proza;

- *Literatura de înțelepciune* – își are criteriile ei de interpretare;

- *Literatura epistolară* – are o intenție vădit istorică și pastorală.

De asemenea, este foarte important să înțelegem tema cărții. Cunoscând tema generală a unei cărți, vom reuși să înțelegem mult mai bine anumite pasaje din cartea respectivă. Fiecare pasaj are o anumită legătură cu tema generală.

Întrebări legate de conținut. Aceste întrebări vizează conținutul dat de autorul textului. Conținutul se referă la mesajul ideatic, dar și la sensurile cuvintelor, la structurile gramaticale din interiorul propozițiilor și la determinarea textului original. Întrebările legate de conținut presupun:

Studiul cuvintelor.

Ideile sunt exprimate prin cuvinte. Înțelegerea sensului real al unui cuvânt condiționează înțelegerea intenției sau ideii autorului. Un studiu adecvat al cuvintelor va însemna:

- *un studiu etimologic* – este important să cunoaștem originea și părțile componentale unui cuvânt. Uneori, sensul va fi clar când vom lămurii etimologia unui cuvânt cheie.
- *un studiu istoric* – implică descoperirea înțelesului pe care l-a avut un cuvânt pentru primii săi cititori. Este cunoscut faptul că sensul cuvintelor se modifică în timp. Astfel, o înțelegere clară a unui text presupune cunoașterea exactă a sensurilor cuvintelor din perioada în care cartea a fost scrisă. Este foarte posibil ca sensul unui cuvânt să ne inducă în eroare.

Interpretarea gramaticală.

Orice interpretare a unui text trebuie să fie justificată din punct de vedere gramatical.

Trebuie să observăm următoarele:

- dacă verbul studiat e la diateza activă sau pasivă;
- dacă modul verbului este imperativ, indicativ, condițional;
- legătura dintre părțile de propoziție;
- formele gramaticale fundamentale: subiect, predicat, atribut, complement, prepoziție, etc.- ex: 1 Ioan 3:9

Folosirea trimiterilor în interpretare.

Trimiterile aduc precizări cu privire la alte locuri în care mai apare ideea respectivă. De reținut este faptul că:

- nu întotdeauna trimiterile se leagă de o idee paralelă, ci, în unele cazuri, ele indică o altă apariție a cuvântului respectiv;

- uneori, trimiterea nu este reală, în sensul că în limba originală, nu avem cuvinte similare, ci numai în traducere;
- pe deasupra, apare problema aparițiilor unice – *hapax legomena*- aici, depindem complet de contextul în care autorul folosește cuvântul.

Interpretare și limbajul figurat.

Uneori, în text este folosit un limbaj figurat. În general, acesta este cazul pildelor, al literaturii poetice și filosofice.

- *pentru o bună exegeză, trebuie să decidem dacă limbajul e figurat sau nu;
- *limbajul figurat nu neagă caracterul literar al subiectului discutat;
- *nu trebuie să cădem în extrema interpretării alegorice, care vede un limbaj figurat în fiecare cuvânt.

Folosirea materialelor ajutătoare.

Aceasta presupune folosirea unui dicționar biblic, a unui manual biblic, a unui comentariu bun, sau a unei traduceri bune. Pentru o înțelegere corectă și clară, nu e bine să apelăm încă de la început la aceste materiale ajutătoare. Apelarea la materialele menționate reprezintă ultimul lucru pe care trebuie să-l facem.

2. Hermeneutica

Hermeneutica este al doilea obiectiv al cercetătorului biblic. Cum spuneam, cuvântul *hermeneutică* acoperă întregul domeniu al interpretării, inclusiv exegeza.

Hermeneutica este un termen folosit pentru interpretare. Termenul vine din grecescul *hermeneuo*, care înseamnă *a interpreta*. Deși cuvântul *hermeneutică* se referă la întreg procesul de interpretare, inclusiv la exegeză, noi vom folosi acest cuvânt într-un sens mai special.

Hermeneutica – își propune să aducă lumină în ceea ce privește semnificația Bibliei pentru acum și aici. Exegeza pătrunde în sensul inițial al textului iar hermeneutica descoperă relevanța actuală a textelor biblice. Exegeza răspunde la întrebarea: *ce au înțeles ei?* Hermeneutica răspunde la întrebarea: *ce ar trebui să înțelegem azi noi?*

Obs: - În capitolul „Principii de interpretare a textelor biblice”, vom folosi sensul larg al cuvântului *hermeneutică*.

- În acest capitol am încercat să detaliem, pentru a face clar locul exegezei în procesul interpretării biblice.

Hermeneutica își propune să ofere un set de principii și metode de observare a textului cu ajutorul cărora mesajul biblic să fie relevant pentru noi. Este important să precizăm că nici un text nu poate avea un sens pe care nu l-a avut niciodată.

III. Diferite moduri de interpretare ale Bibliei

1. Interpretare alegorică

Definiție: Acest mod de interpretare consideră că sensul literal nu este decât un vehicul preliminar care ne ajută să pătrundem mai adânc în înțelesul ei spiritual.

Perioade și reprezentanți

1. La greci – Plato, deranjat fiind de faptul că zeii greci erau zugrăviți uneori în poezii ca imorali, a negat sensul literal al acestor poezii și a impus interpretarea alegorică a acestora.

2. La evrei – Filo, a căutat să facă Scriptura atrăgătoare pentru cei necredincioși, renunțând la sensul literal al acestor pasaje, care îi ofensau pe aceștia, alegorizându-le.

3. La creștini și la părinții bisericești – Origen a aplicat principiul lui Filo.

4. Catolicii.

Evaluare

1. Este subiectivă: fiecare interpretează cum dorește;

2. Este irațională: Scripturile sunt manipulate pentru a se potrivi rațiunii;

3. Este obscură: impune eisegeza în locul exegezei.

2. Interpretarea literală

Definiție: Susține că înțelesul Scripturii are la bază sensul obișnuit, general, recunoscut al termenilor. Sensul literal este sensul de bază pe care îl sugerează factorii gramaticali și istorici.

Perioade și reprezentanți

1. La evrei: Ezra, evreii din Palestina, Hristos;

2. La școala siriană din Antiohia – Theodore de Mopsuetla, Ioan Crisostom;

3. Reformatorii: Luther, Calvin, etc.

4. Erudiții de după reformă: Ernesti.

Evaluare

1. Este practica uzuală în interpretarea Scripturii;

2. Orice înțeles secundar depinde de sensul literal precedent, care este obiectiv;

3. Cea mai mare parte a Scripturii Trebuie interpretată literal;
4. Exerciță un control asupra imaginației cititorului

3. Interpretarea devoțională

Definiție: Consideră că Biblia este o carte bogată, care ne-a fost dată în primul rând pentru a hrăni partea spirituală a credinciosului. Pune accent pe aspectele edificatoare ale Scripturii. În realitate, această interpretare poate fi numită aplicație.

Perioade și reprezentanți

1. Perioada medievală: misticii;
2. Pietiștii;
3. Puritanii: Wesley, Matthew Henry, quakerii;
4. Perioada modernă: cărțile devoționale ale lui F.B. Meyer, A.W. Tozer, etc.

Evaluare

1. Este o aplicare a Scripturii și acest lucru este esențial;
2. Există pericolul de a exagera și de aceea trebuie să existe un echilibru între interpretare și aplicație. Există pericolul de a aluneca în alegorizare, în tipologie și de a neglija aspectele doctrinare de bază ale pasajelor.

4. Interpretarea liberală

Definiție: Susține că intelectul omului este suficient de matur pentru a separa ceea ce este acceptabil de ceea ce este eroare în Scriptură. Biblia este adevărată numai atunci când se armonizează cu rațiunea omului. Autoritatea finală o deține omul.

Perioade și reprezentanți

1. Originatorii acestei interpretări: Hobbes, Spinoza;
2. Cu privire la V.T.: J. Wellhausen și discipolii săi;
3. Cu privire la N.T.: F.C. Baur și școala de critică literară de la Tubingen;
4. Cu privire la Isus în special: Albert Schweitzer și J.M. Robinson.

Evaluare

1. Este raționalistă (pune accent pe rațiunea omului);
2. Inspirația Scripturii și caracterul ei supranatural sunt definite;
3. Concepția evoluționistă este impusă Bibliei;

4. Pentru a-și acomoda presupuzițiile, renunță la multe doctrine biblice.

5. Interpretarea neo-ortodoxă

Definiție: Este acea interpretare care neagă revelația propozițională și pleacă de la premisa că Biblia nu este decât o mărturie eronată a revelației care a fost dată în trecut. Biblia are în acest caz o autoritate instrumentală care țintește spre Hristos (autoritatea supremă), dar nu posedă o autoritate inerentă.

Perioade și reprezentanți

Perioada interbelică – Karl Barth și discipolii săi.

Evaluare

1. Neagă faptul că Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu. Pretinde că ea devine Cuvântul lui Dumnezeu atunci când Dumnezeu vorbește omului prin ea și omul răspunde pozitiv.

2. Numai o parte din Biblie, care se referă la hristos are un caracter normativ și autoritate în a decide ce anume aparține întru totul omului.

3. Multe pasaje din Biblie sunt tratate ca mituri, adică, se consideră că ele posedă într-adevăr principii teologice, dar că nu au un caracter literar.

6. Interpretarea dispensațională

Sunt cunoscute 7 dispensațiuni:

Dispensațiunea edenică

Dispensațiunea avramică – dinaintea legii

Dispensațiunea legii – mozaică

Dispensațiunea profetică – activitatea proorocilor

Dispensațiunea vieții pământene a lui Isus – perioada evangheliilor

Dispensațiunea Bisericii primare

Dispensațiunea de după încheierea canonului N.T.

IV. Principii de interpretare a Sfințelor Scripturi

După Heinrichsen – „Cercetați Scripturile” – principiile de interpretare se împart în patru categorii:

- 1. Principii generale de interpretare** – sunt principii de bază, de la care trebuie să pornim în studiul biblic.
- 2. Principii gramaticale și literare de interpretare** – vizează textul propriu-zis, precum și genul literar căruia îi aparține textul respectiv.
- 3. Principii istorice de interpretare** – se referă la contextul istoric, economic și social în care a fost scrisă Sfânta Scriptură, precum și la modul progresiv în care s-a clădit revelația biblică.
- 4. Principii teologice de interpretare** – au ca obiectiv trasarea unei direcții pentru formarea doctrinelor creștine și aranjarea lor într-un sistem.

1. Principii generale de interpretare

a. Biblia are deplină autoritate – Sola Scriptura

În istoria teologiei s-au evidențiat trei surse de autoritate:

- Scriptura
- Tradiția
- Rațiunea

În biserica Ortodoxă și Catolică, tradiția are o foarte mare autoritate în anumite probleme, chiar mai mare decât Scriptura. Teologii liberali și alte fragmente ale protestantismului au adoptat rațiunea ca autoritate supremă. Astfel, pentru ei, ceea ce mintea umană nu poate accepta ca fiind rațional este respins. În teologia liberală asistăm la un proces de demitologizare a Scripturii.

Creștinismul evanghelic consideră Scriptura ca fiind autoritate supremă. Tradiția și rațiunea au rolul lor, dar întotdeauna ele trebuie privite din prisma SS și nu SS prin prisma lor. De multe ori în bisericile istorice (catolică și ortodoxă), tradiția duce la deformarea sensului pasajelor biblice. Când în teologia catolică sau ortodoxă, Biblia intră în contradicție cu tradiția, tradiția primează.

ex: Mariologia - se propovăduiește: concepția imaculată a Mariei;

- perpetuă virginitatea Mariei;
- înălțarea la cer a Mariei;
- intrarea ei în slavă alături de Hristos;

- puterea ei de mijlocire înaintea tatălui;
- cultivarea închinării la Maria prin: rugăciuni, imnuri, icoane, etc.

Toate aceste lucruri sunt produsul Tradiției și ele intră în contradicție cu spiritul Scripturii.

Această contradicție, fie este ignorată, fie a dus la o traducere deformată a textelor biblice.

De exemplu:

- concepția imaculată: Psalmul 51: 5, Romani 3:23;
- perpetuarea virginității a dus la traduceri și deci, la interpretări deformate:
 - Matei 1:25: - traducerea ortodoxă: „Și fără să fi cunoscut ea pe Iosif, Maria a născut pe fiul ei cel unul născut, căruia i-a pus numele Isus”
 - Traducerea Cornilescu: „Dar n-a cunoscut-o până ce ea a născut un fiu. Și el i-a pus numele Isus”.

Diferența de traducere este evidentă. În textul grecesc, *eos* este o conjuncție temporală și înseamnă *cât timp, până ce*. Niciodată nu este adverb.

Un alt exemplu este legat de pasajele care vorbesc despre frații și surorile lui Isus. În toate aceste pasaje, traduceri ortodoxe traduc cuvântul *adelphos* prin cuvântul *verișor/ verișoară*. *Adelfos* înseamnă întotdeauna *frate*. Pentru cuvântul *verișor*, în N.T. este folosit termenul *anepsios*. Aceste alterări ale textului și altele ca acestea au ca sursă faptul că Tradiția este privită ca instanță supremă în probleme de credință.

Noi credem că tradiția și rațiunea au o formă de autoritate pe care trebuie s-o luăm în seamă, dar atunci când tradiția și rațiunea au un punct de vedere care diferă de cel biblic, noi credem că arbitru final este Biblia. Tradiția și rațiunea trebuie considerate prin prisma Bibliei, și nu Biblia prin prisma tradiției și rațiunii.

Deci prima regulă de interpretare afirmă că Biblia are deplină autoritate, este singura noastră normă de credință și este judecătorul suprem în ceea ce privește deosebirea adevărului de minciună.

Autoritatea Scripturii reiese din faptul că ea este singura carte inspirată de Dumnezeu și are autoritatea de cuvânt a lui Dumnezeu. Dumnezeu este autorul nevăzut al Scripturii, el a folosit factorul uman pentru consemnarea mesajului său.

Argumente care dovedesc că Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu- discuție

b. Biblia se interpretează pe sine.

Scriptura se explică cel mai bine cu Scriptura. Acest principiu era bine cunoscut lui Petru- 2Petru 1:20. În timp ce studiem Scriptura putem face două mari greșeli:

- omiterea, adică scoaterea unor pasaje din contextul lor.
- adăugarea, adică inserarea unor influențe din tradiție sau din alte surse.

Cel mai bun interpret al Scripturii este Scriptura. Atunci când vom studia un anumit pasaj sau un subiect este foarte important să consultăm și alte pasaje similare și în acest fel vom avea o imagine completă asupra a ceea ce spune Scriptura cu privire la acel pasaj sau subiect. Noi trebuie să comparăm Scriptura cu Scriptura.

Cu alte cuvinte o interpretare corectă ține seama de tot ceea ce spune Biblia cu privire la un anumit subiect.

De exemplu: cărțile istorice, evangheliile sinoptice, epistolele lui Pavel.

De un foarte mare ajutor în acest punct ne sunt trimerile biblice.

Deci al doilea principiu general de interpretare este: Lasă Scriptura să explice Scriptura

c. Planul lui Dumnezeu de mântuire este esența Scripturilor

Firul roșu care străbate Scriptura de la un capăt la altul este planul lui Dumnezeu de mântuire. Începând cu Genesa, Legea, scrierile istorice, psalmii, proorocii, evangheliile și epistolele, Dumnezeu clădește progresiv planul său de mântuire.

Pasajele din Vechiul Testament, jertfele levitice, profețiile, pasajele istorice pot fi înțelese mult mai ușor și mai bine ținând cont că ele sunt elemente care clădesc planul de mântuire al lui Dumnezeu.

Din acest punct de vedere de o mare importanță e să înțelegem că Vechiul Testament cu tot ceea ce cuprinde el nu face altceva decât să ne îndrepte ochii spre Hristos. Hristos este personajul principal al Sfințelor Scripturi. Prin jertfa Sa se realizează planul lui Dumnezeu de mântuire.

Vechiul Testament, prin simboluri, tipologie, prototipuri și profeții directe crează portretul lui Mesia. Noul Testament consemnează împlinirea Vechiului Testament, și continuă într-un plan mult superior revelația lui Dumnezeu.

Deci pentru o bună înțelegere a Scripturilor este absolut necesar să știm că planul lui Dumnezeu de mântuire prin Hristos este esența Scriprurilor.

d Fiecare credincios are libertatea și responsabilitatea să interpreteze pentru sine Sfânta Scriptură.

În perioada medievală se considera că interpretarea Scripturilor este responsabilitatea clericilor și nu a laicilor. Ba mai mult, clerul catolic interzicea citirea Scripturilor de către laici.

Odată cu reforma protestantă s-a afirmat că fiecare credincios are nu numai libertatea de a citi Scriptura dar și are această datorie. Aceasta nouă gândire a determinat apariția diferitelor traduceri ale Bibliei în diferite limbi naționale. Lucrul acesta a dat posibilitatea oamenilor de rând să citească și să studieze Scriptura în limba maternă.

Fiecare credincios are libertatea și responsabilitatea de a studia Scriptura și de a o înțelege. Noi avem libertatea de a interpreta personal Biblia dar și responsabilitatea de a o interpreta corect.

Dacă în timpul studiului ajungem la concluzii la care nu am mai ajuns nimeni sau la interpretări care contravin interpretării generale oferite de Biserică, atunci noi trebuie să ne întrebăm foarte serios dacă am interpretat corect.

Studiul personal al Scripturilor presupune câțiva pași:

- citește pasajul – nu doar o citire superficială
- meditează – ia în considerare fiecare cuvânt și cântărește-l
- memorează
- roagă-te – cere lui Dumnezeu să îți descopere înțelesul pe care l-a intenționat și să te ajute să aplici în viața personală
- aplică – hotărăște-te ca tot ceea ce înțelegi să aplici în viața ta

e. Interpretează experiența personală în lumina Scripturilor și nu Scripturile în lumina experienței personale

Cînd Scriptura prezintă un adevăr, ea nu pleacă de la anumite experiențe personale ale oamenilor lui Dumnezeu și apoi pe baza lor să facă un enunț doctrinar ci invers.

Întâi este prezentat adevărul și apoi experiența care a decurs din modul de raportare la acel adevăr.

De exemplu:

- Biblia nu spune că Isus a înviat din morți și din această cauză este Fiul lui Dumnezeu, ci invers. Isus este Fiul lui Dumnezeu și din această cauză a înviat din morți.

- Nu putem trage concluzia că lumea este rea pentru că Dumnezeu a pedepsit-o cu potop în vremea lui Noe, ci invers. Lumea este rea și deaceia Dumnezeu a judecat-o cu potopul.
- Sunt interpreți care, pornind de la acest principiu afirmă că Faptele Apostolilor nu poate fi folosită ca bază doctrinară cu privire la experiența botezului cu Duhul Sfânt, a vorbirii în alte limbi și a proorociei. Se afirmă că Faptele Apostolilor este o carte istorică și nu doctrinară. Experiența ucenicilor cu privire la botezul cu Duhul Sfânt a fost doar experiența lor și nu putem doar pe baza acestor experiențe personale să enunțăm adevăruri doctrinare universale.

Lucrurile însă nu stau așa pentru că:

- Faptele Apostolilor este o carte cu autoritate canonică. După cum nimeni nu pune la îndoială valoarea doctrinară a evangheliilor- care sunt tot cărți istorico-narative, nimeni nu ar trebui să pună la îndoială valoarea doctrinară a cărții Faptele Apostolilor.
- Experiența apostolilor trebuie tratată diferit față de experiențele personale ale oricărui dintre noi. Apostolii au mai avut și alte experiențe, inclusiv cea de revelare epistolelor din canonul Noului Testament, experiențe ale căror valoare dogmatică n-o pune nimeni la îndoială.
- Experiența personală a apostolilor legată de botezul cu Duhul Sfânt, vorbirea în alte limbi și proorocie nu sunt cauze pentru formarea unui enunț teologic ci sunt efecte ale unui enunț doctrinar făcut mai înainte. Profeții și Hristos au promis în mod repetat venirea unei vremi în care harul lui Dumnezeu va lucra prin botezul cu Duhul Sfânt, proorocie și vorbire în alte limbi și alte daruri duhovnicești. Cartea Faptele Apostolilor nu face altceva decât să consemneze modul în care aceste făgăduințe s-au împlinit cu începere din ziua cincizecimii.

Principiul „Interpretează experiența personală în lumina Scripturilor și nu Scripturile în lumina experienței personale” vrea să spună că noi niciodată nu trebuie să tragem concluzii dogmatice plecând de la experiențele noastre personale. Fiecare experiență personală trebuie să o supunem testului Scripturii. Experiențele noastre trebuie interpretate prin prisma Scripturii și nu Scriptura prin prisma experienței personale.

Uneori se întâmplă că noi ne apropiem de Scriptură cu anumite prejudecăți, învățături și idei știute dinainte și tot ceea ce mai rămâne de făcut este să căutăm argumente biblice în sprijinul acestor idei personale.

De exemplu: concepțiile eretice, tendințele legaliste.

O hermeneutică obiectivă presupune să facem abstracție de experiențele noastre personale, să ascultăm tot ceea ce spune Scriptura și, pe baza adevărurilor spuse, să considerăm tot ceea ce știm și experimentăm.

Experiența personală constituie o parte importantă a vieții creștine dar niciodată nu vom judeca Biblia pe baza experienței ci experiențele le vom filtra și judeca pe baza Cuvântului lui Dumnezeu.

f. Pentru interpretarea corectă a SS. e nevoie de credința mântuitoare și călăuzirea Duhului Sfânt

Din punctul de vedere al lui Dumnezeu oamenii sunt împărțiți în două categorii:

- oameni firești – care nu au credința mântuitoare și, drept urmare, trăiesc în păcat;
- oameni duhovnicești – care L-au primit pe Hristos și au în ei credința mântuitoare.

Omul firesc nu poate înțelege lucrurile duhovnicești. Calea către înțelegere este primirea credinței mântuitoare în Hristos Domnul.

Mesajul Sfintei Scripturi este unul profund duhovnicesc. Omul firesc nu poate înțelege lucrurile Duhului pentru că ele trebuie interpretate duhovnicește.

Credința mântuitoare aduce în noi prezența Duhului Sfânt – autorul Scripturilor. Cel mai bun interpret al unui text este autorul.

Pentru o bună interpretare a Sfintei Scripturi avem nevoie de călăuzirea autorului, adică a Duhului Sfânt.

g. Interpretează cu atitudine de reverență

Aceasta presupune o inimă bună, curată, evlavioasă, străină de orice gând confesional sau de partidă.

O interpretare reverențioasă a Sfintei Scripturi presupune 4 lucruri:

- Experiența personală a mântuirii;
- Relație personală cu Dumnezeu – presupune comunicare și părtășie cu Dumnezeu;

- Dependență de Duhul Sfânt – nu poți înțelege Sfânta Scriptură de unul singur;
- O inimă gata să pună în practica vieții cuvântul lui Dumnezeu.

Biblia nu are drept scop să ne hrănească doar intelectul nostru, ci mai mult să ducă la reformarea, schimbarea, transformarea vieților noastre după modelul vieții lui Hristos.

CONCLUZIE: Principiile generale de interpretare ne aduc în poziția corectă din care trebuie să plecăm într-un studiu aprofundat al Sfintei Scripturi.

2. Principii gramaticale și literare de interpretare

Noi credem în inspirația verbală a Sfintei Scripturi, dar și în transmiterea mesajului biblic în diferite forme literare. De aceea, pentru o bună interpretare, noi trebuie să ținem cont de regulile gramaticale de interpretare precum și de genul literar al textului biblic.

Principiile gramaticale de interpretare se referă la însăși cuvintele textului.

a. Sensul Sfintei Scripturi este cel literal cu excepția cazurilor în care contextul indică altfel

Unii pretind că Sfânta Scriptură trebuie citită printre rânduri. În istoria hermeneuticii s-a făcut marea greșală de a interpreta alegoric fiecare pasaj. Școala de la Alexandria, în frunte cu Origen, a folosit foarte mult interpretarea figurativă.

Cei ce recurg la interpretarea alegorică fac acest lucru deoarece au anumite motive pentru care nu sunt de acord cu cea literală. Dacă, întâlnind un pasaj al cărui context indică o interpretare literală și tu vrei să-i dai un sens figurativ, atunci puneți următoarele întrebări:

Nu cumva pun la îndoială sensul literal al pasajului pentru că nu vreau să mă supun lui?

Exemplu

- 1Corinteni 14:34 – Femeile să tacă în adunări
- 1Corinteni 11:4-15 – Acoperirea capului pentru femeile la rugăciune
- Ioan 13 – spălarea picioarelor

Cei care nu sunt de acord cu sensul literal al acestor pasaje de obicei spun că acestea sunt chestiuni conjuncturale care țin de cultura vremii dar nu sunt valabile pentru noi. Interpretez oare în sens figurat pasajul fiindcă nu corespunde poziției mele teologice precedente?

Exemplu

- Marcu 16:17 – vor vorbi în limbi noi
- 2 Împărați 2:23-24 – blestemul rostit de Elisei
- Judecători 11:31 – jertfirea fiicei lui Iefta
- Hrănirea celor 5 mii de bărbați - Hristos trezește în mulțimi un spirit de generozitate și, asemeni băiețelului, fiecare și-a scos alimentele dosite prin haine și au dat tuturor și au mâncat pe săturate.

Există pasaje al căror context ne va indica foarte clar că avem de-a face cu o interpretare alegorică. Când contextul ne indică un limbaj figurat, numai atunci putem folosi alegoria.

Exemplu

- pilda semănătorului;
- pilda neghinei;
- pilda năvodului.

Cu excepția pasajelor al căror context ne indică un limbaj figurat, Scriptura trebuie interpretată literal.

b. Interpretează pasajul în armonie cu contextul său

Pentru a avea o interpretare corectă este foarte important să privim fiecare cuvânt în contextul său imediat. Fiecare autor din Biblie și-a scris cartea cu un scop precis. În cursul argumentației, în vederea atingerii scopului, în carte există o conexiune logică între o secțiune și alta. Pentru a determina înțelesul anumitor cuvinte sau pasaje este important să avem o imagine generală asupra cărții respective.

Analiza contextuală a Scripturii trebuie făcută din mai multe puncte de vedere:

- Contextul imediat al cuvântului studiat. Fiecare cuvânt trebuie studiat în contextul său.

Exemplu

- cuvântul *credință*:
- Gal.1:23 – credință.= doctrină despre Evanghelie
- Rom.14:23 – credință.= convingere că faci voia lui Dumnezeu
- 1Tim.5:11-12 – credință.= promisiune făcută lui Dumnezeu
- 1Cor.7:1 – „Eu cred că este bine ca omul să nu se atingă de femeie.”

Contextul imediat al cuvântului este desemnat de propoziția și fraza în care apare.

- Contextul mai larg al cuvântului. Aici ne vom pune întrebarea: *Ce legătură este între acest cuvânt și materialul din vecinătatea sa? Ce spune autorul capitolului? Care este ocazia în care s-a spus acest cuvânt?*

Ex.: 1Cor.12:31

- Contextul cărții din care face parte pasajul

Care e locul și rolul pasajului în întreg contextul cărții?

Fiecare pasaj trebuie interpretat în contextul cărții.

Ex.: - cunoașterea accentului diferit pe care îl au cele patru Evanghelii.

Matei – Isus e prezentat ca Împărat. El reprezintă împlinirea tuturor profețiilor mesianice din Vechiul Testament și de aceea vei găsi în Matei foarte multe citate din Vechiul Testament.

Marcu – Isus e prezentat ca Slujitor. Accentul e pus pe faptele lui Hristos. Nu ne dă nici o genealogie. Cine e interesat de genealogia unui slujitor?

Luca – Isus este Fiul Omului. Accentul e pus pe umanitatea lui Hristos. Genealogia este dusă până la Adam.

Ioan – Isus este Fiul lui Dumnezeu. Ioan dovedește divinitatea lui Hristos. Cunoscând aceste accente diferite, fiecare pasaj din cele patru Evanghelii, îl vom interpreta ținând cont de contextul Evangheliei și de accentul ei.

- Contextul mai larg al cuvântului

Cum se leagă pasajul de ansamblul Bibliei?

E posibil ca interpretarea unui pasaj să fie în armonie cu contextul imediat și chiar cu cel al cărții, dar să nu fie în armonie cu contextul larg al Bibliei.

Din acest motiv noi trebuie să avem o imagine de ansamblu asupra întregului mesaj și a spiritului Scripturii.

Ex.: Iac.2:14-26 – neprihănirea prin fapte

- Contextul istoric și cultural al destinatarilor

Aici avem de-a face cu condițiile socio-culturale ale vremii în care trăiau autorii și destinatarii, precum și cu problemele specifice lor. (Asupra acestor aspecte vom reveni cu detalii mai târziu.)

c. Interpretează cuvintele în armonie cu sensul pe care îl aveau în vremea autorului

Limba este un mecanism în mișcare. Odată cu trecerea timpului cuvintele capătă noi sensuri. Unele dispar din cotidian și devin arhaisme; în schimb apar cuvinte noi. O interpretare corectă presupune cunoașterea sensului pe care un anumit cuvânt îl avea în vremea scrierii pasajului. Când studiezi un anumit cuvânt trebuie să stabilești patru lucruri:

- Etimologia cuvântului
- Modul în care îl folosește autorul
Ex.: Sensul cuvântului *păcat* în epistolele iohane.
- Relația cuvântului cu contextul imediat
Ex.: Ce înțelegea temnicierul din Filipi prin cuvântul *mântuit* (F.A. 16:30-31).
- Uzajul său curent în vremea scrierii cărții. Aici avem nevoie de unelte ajutătoare: dicționare, comentarii.

Când interpretezi un cuvânt sau un pasaj este foarte important să determinăm înțelesul pe care i l-a dat autorul în momentul în care l-a scris. Încearcă să te eliberezi de orice prejudecăți când studiezi un pasaj. Scopul tău e să înțelegi ce a gândit autorul, nu ce gândești tu că ar fi trebuit să spună el.

Ex.: Sensul cuvântului *malahii*.

d. Atenție la formele gramaticale ale cuvintelor

Un studiu atent presupune observarea fiecărui cuvânt din text, înțelegerea ordinului gramatical căruia aparține, precum și a funcției gramaticale pe care o are în propoziție.

- subiectul, predicatul, atributele, complementele;
- cuvintele cheie;
- diateza și timpul verbelor.

O bună interpretare depinde de un studiu gramatical complet.

Ex.: - Marcu 16:16 – conjuncția *și*;

- 1Cor.12:16 – prepoziția *de*;
- Gal. 5:12 – *opolupsotai* (să se taie pe ei) – schilodească-se
- Un articol poate schimba tot sensul textului – ex. „Eu sunt Ușa”.

OBS.:

Având în vedere că prin traducere se pierde mult din sensul inițial și că traducătorul este un interpret, se impune cunoașterea limbilor originale respective: ebraica și greaca. Un studiu aprofundat din punct de vedere gramatical presupune un studiu al gramaticii limbii ebraice și grecești.

Ex.: - Genesa 2:17 – Verbul *gawa* – a muri mai înseamnă și *murind vei muri*;

- Ioan 14:15 – „Alt Mângâietor” – pentru pronumele *alt* în greacă e folosit cuvântul *allos* – altul de același fel. În greacă mai avem și pronumele *eteros* – altul, dar de altfel. Folosirea cuvântului *allos* e semnificativă pentru a dovedi divinitatea Duhului Sfânt.

Deci, principiul 4 ne invită la un studiu gramatical atent.

e. Interpretează ținând cont de genul literar

Dumnezeu a ales să ne transmită mesajul Său folosind aproape toate tipurile de comunicare disponibile: narațiunea, poezia, proverbele, parabola, epistola, predica, profeția apocaliptică.

O interpretare corectă presupune să învățăm regulile speciale care se aplică fiecărui gen literar. Într-un fel interpretăm narațiunea istorică și într-un fel interpretăm poezia ebraică

În General Sfânta Scriptură. conține următoarele genuri literare:

- narațiunea
- epistola
- parabola (pilda)
- psalmii (poezia) și proverbele
- profeția și apocalipsa.

În continuare vom încerca să enunțăm câteva principii hermeneutice specifice fiecărui gen literar.

Interpretarea narațiunilor biblice

- Peste 40% din Vechiul Testament și o bună parte din Noul Testament este narațiune. Genesa, Iosua, Judecători, Rut, 1,2Samuel, 1,2Împărați, 1,2Cronici, Ezra, Neemia, Daniel, Iona, Hagai sunt în întregime narațiune. O bună part din Exod, Numeri, Ieremia, Ezechiel, Isaia, Iov sunt narațiune. Din Noul Testament., Evangheliile și F.A. sunt aproape în întregime narațiune. Este evident că acest tip de literatură slujește scopului revelator al lui Dumnezeu.

Narațiunile sunt povestiri ce relatează întâmplări în care au fost implicate personaje și o intrigă.

Narațiunile biblice au trei nivele:

- a) nivelul superior – este cel al planului universal al lui Dumnezeu;
- b) nivelul central – se învârte în jurul lui Israel în Vechiul Testament. sau a lui Hristos și al Bisericii în Noul Testament;
- c) nivelul inferior – aici includem sutele de narațiuni individuale din care sunt constituite cele două nivele.

Ex.: narațiunea lui Iosif, Rut sau pericopaele evanghelice.

Principii de interpretare a narațiunilor (*Biblia ca Literatură* – Gordon Fee, D. Stuart)

- În general, o narațiune nu ne învață în mod direct o doctrină.
- narațiune ilustrează de regulă o doctrină formulată propozițional în altă parte.
- Narațiunile consemnează ceea ce s-a întâmplat și nu ceea ce ar fi trebuit să se întâmple. De aceea nu fiecare narațiune are o morală individuală identificabilă.
- Majoritatea personajelor narațiunilor Vechiului Testament sunt departe de a fi perfecte, deci nu constituie un model pentru noi.
- Toate narațiunile sunt selective și incomplete. Ele conțin doar ceea ce e important să știm.
- Narațiunile ne pot învăța fie explicit (afirmând în mod clar ceva), fie implicit (sugerând ceva fără a afirma clar de fapt lucrul respectiv). Implicit nu înseamnă secret.
- Dumnezeu este autorul tuturor narațiunilor biblice.

Atunci când studiem o narațiune biblică este necesar să ținem cont de aceste principii specifice de interpretare.

Interpretarea epistolelor

Epistolele sunt scrisori ocazionale care aduc un răspuns din partea unui apostol sau a unei persoane autorizate în anumite situații conjuncturale, probleme și întrebări cu care se confruntau primii creștini.

Cea mai mare problemă în interpretare este propria noastră înțelegere. De multe ori noi depindem mai mult de propria noastră înțelegere decât de ceea ce spune textul.

În timp ce citim epistolele, noi, fără să ne dăm seama le abordăm din perspectiva moștenirii noastre teologice, a tradițiilor noastre eclesiastice, a normelor noastre culturale, a preocupărilor noastre confesionale. Rezultatul constă în apariția diferitelor forme de selectivitate sau de „ocolire” a anumitor texte.

Ex.: - calvinismul și arminianismul;

- femeilor nu li se dă voie să vorbească în biserică pe baza pasajului 1Corinteni 14:34-35; totuși în aceleași biserici se consideră că restul capitolului 14 nu e pentru biserica secolului XX.

Având în vedere această problemă este necesar să stabilim anumite linii generale de interpretare a epistolelor:

- Un text nu poate însemna ceea ce nu ar fi putut însemna niciodată pentru autor și cititorii săi.

Acesta este motivul pentru care primul lucru pe care trebuie să-l facem în interpretare este exegeza. Această regulă nu ne ajută în totalitate să determinăm ce înseamnă un text, dar precis ne ajută să stabilim ce nu poate însemna el.

Ex.: 1Corinteni 13:10 – Ceea ce e desăvârșit a sosit sub forma Noului Testament, deci proorocia și vorbirea în altă limbă nu mai există – interpretarea încalcă regula (a).

- Când avem situații de viață similare cu contextul vieții sec. I, Cuvântul lui Dumnezeu pentru noi e identic cu Cuvântul lui Dumnezeu pentru ei. Regula face ca textele etice și teologice din epistole să se aplice la fel și pentru noi.
- Aplicația extinsă a unui pasaj.

Atunci când există elemente particulare și contexte comparabile cu biserica de azi este legitim să extindem aplicația unui text la alte contexte. Asta presupune că pe baza Cuvântului lui Dumnezeu oferit ca răspuns la o situație conjuncturală proprie sec. I noi putem să formulăm un principiu divin valabil pentru contexte similare sau diferite.

Ex.: 1Corinteni 3: 16-17 „Trupul vostru e templu al Duhului Sfânt.”

Contextul inițial avea în vedere păcatul curviei. Noi putem prin aplicație extinsă să avem în vedere și păcatul fumatului, a revistelor pornografice sau a filmelor indecente.

- Când interpretăm epistolele trebuie să ținem seama de realitățile culturale.
- O bună interpretare ia în considerare faptul că epistolele sunt documente al căror conținut răspunde unor probleme apărute într-un context cultural diferit de cel contemporan.

OBS. Problema contextului cultural va fi reluată în detaliu puțin mai târziu.

DISCUȚIE:

- acoperirea capului la femei (1Corinteni 11)
- slujirea femeii în biserică (1Timotei 2:11-15)

Interpretarea pildelor

Ce este o pildă?

Pilda este o specie literară care înfățișează mesajul într-o formă care-l surprinde pe ascultător. Pilda nu este alegorie. Uneori ea se apropie mult de alegorie, dar nu este alegorie. O alegorie este povestirea în care fiecare element al ei este ceva cu totul străin de povestea în sine. Trebuie să facem o distincție clară între alegorie și pildă. Unele dintre pilde sunt alegorii – și, atunci când sunt, ele sunt explicate de însuși Isus – dar cele mai multe dintre ele sunt povestiri, comparații, scurte exemple sau ilustrații prin care auditoriul este confruntat cu propria lui stare spirituală.

Morala unei alegorii constă în punctele ei de referință. În cazul unei pilde, morala nu constă în punctele de referință. Punctele de referință urmăresc captarea auditoriului. Morala pildei constă în concluzia pe care ascultătorul este provocat s-o tragă.

Ex.: pilda samariteanului milostiv

Pentru a interpreta corect o pildă trebuie să ținem cont de următoarele linii călăuzitoare:

- Citește pilda de mai multe ori;

- Descoperă punctele de referință ale pildei.

Punctele de referință ale unei pilde sunt reprezentate de diferite părți ale povestirii cu care se identifică ascultătorul pe măsură ce se desfășoară povestirea. Uneori, punctele de referință sunt personaje, alteori imaginile, acțiunile.

Ex.: - pilda celor doi datornici;

- pilda nunții fiului de împărat.

- Descoperă auditoriul căruia i-a fost adresată pilda.

Aici este cheia înțelegerii celor mai multe pilde. Auditoriul este prezentat în context iar în cazul pildele fără context auditoriul poate fi identificat din elementele pildei.

- Identifică contextul în care a fost spusă pilda.

Aproape toate pildele vin în întâmpinarea unei nevoi, a unei întrebări sau a unei stări conjuncturale date. O bună interpretare presupune identificarea acestui context.

Ex.: - pilda celor 10 fecioare

- pilda samariteanului

- Încearcă să stabilești modul în care s-au raportat ascultătorii la elementele pildei și cum au înțeles-o ei.

Acest lucru este esențial. Aici este locul exegezei.

Ex.: Pilda samariteanului:

Povestirea este spusă unui expert în Lege care dorind să se justifice, întreabă: „Cine e aproapele meu?”.

Citind pilda trebuie să observăm două lucruri:

...cei doi care trec pe partea cealaltă sunt reprezentanți ai preoțimii, ordin religios aflat în opoziție cu fariseii și rabinii;

...milosteniile pentru săraci constituiau punctul tare al fariseilor. Așa arătau ei că își iubesc aproapele ca pe ei înșiși.

Hristos începe să-l prindă pe cărturar.

Călătorul cade pe mâna tâlharilor, fapt obișnuit în vremea aceea. Doi reprezentanți ai preoțimii trec pe alături. „Bineînțeles”, putea gândi fariseul, „așa cum e de așteptat de la un preot.” Următorul om care va trece va fi fariseu și el va dovedi că nu-și iubește aproapele. Surpriză însă. Următorul e un samaritean.

Este necesar să cunoaștem disprețul pe care îl purtau fariseii față de samariteni dacă vrem să auzim pilda așa cum a auzit-o fariseul. Fariseul nici măcar n-a putut rosti cuvântul „samaritean”.

Prin pildă, Hristos nu face altceva decât să expună prejudecățile și ura din inima cărturarului. Lipsa dragostei lui nu reiese din faptul că nu l-ar fi ajutat pe cel căzut ci din faptul că-i urăște pe samariteni și-i disprețuiește pe preoți. Pilda fiului risipitor trebuie citită la fel.

- Tradu pilda în propriul context cultural.

Dacă vrem s-o auzim așa cum a fost spusă trebuie s-o traducem în propriul nostru context cultural.

Ex.: pilda samariteanului milostiv.

- Amănuntele unei pilde nu trebuie interpretate ca enunțuri teologice.
- Cea mai mare parte a pildelor conțin un simplu adevăr esențial:

...pilda samariteanului: „Du-te și fă și tu la fel.”

...Pilda celor 10 fecioare: „Vegheați

Interpretarea psalmilor

Problema interpretării psalmilor izvorăște tocmai din natura lor. Psalmii reprezintă cuvântul lui Dumnezeu exprimat prin cuvinte adresate lui Dumnezeu sau despre Dumnezeu de către oamenii lui Dumnezeu. În esență, psalmii sunt rugăciuni și imnuri adresate lui Dumnezeu prin cântec.

Atunci când interpretăm un psalm trebuie să ținem cont că:

- Psalmii sunt poezii.

Psalmii sunt poezii sau poeme muzicale. Aceasta presupune că un psalm nu poate fi citit ca o epistolă. El este conceput pentru a face apel la emoții, la sentimente și neapărat pentru a oferi informații etice sau doctrinare.

Vocabularul poeziei este intenționat metaforic și noi trebuie să căutăm intenția metaforei.

Ex.: „vrăjmașii aruncă săbii de pe buze”

(Psalmul 150: 7) – calomnia, minciuna.

- Poezia ebraică se bazează pe un echilibru al ideii și nu pe rimă.

Ce-al de-al doilea vers repetă sau întărește sensul primului vers.

- Psalmii trebuie tratați ca întreg și nu ca versete izolate.

Ei au o structură bine determinată și în final duc la o concluzie logică.

În general, un psalm (depind foarte mult și de natura lor) cuprinde următoarele elemente:

Psalmul de jale (Psalmul 25)

-destinatarul; plângerea; încrederea; izbăvirea; asigurarea; lauda.

A interpreta un verset oarecare dintr-un psalm fără să ții cont de tot psalmul înseamnă a ignora contextul.

- Psalmii sunt modele de închinare și rugăciune.

f. Folosește alegoria numai atunci când e cazul

Sensul Scripturii este unul singur și în general este cel literar. Școala de la Alexandria, în frunte cu Origen, a căzut în extrema interpretării alegorice. Sunt pasaje al căror context sau natură ne indică o interpretare alegorică.

Vom folosi interpretarea alegorică atunci când:

- 1) întâlnim un limbaj figurat

Ex.: - „Eu sunt Pâinea vieții”, etc.

- Expresii antropomorfe.

- 2) contextul indică o parabolă

Ex.: - pilda semănătorului

- pilda neghinei

- pilda cu Natan.

Forțând interpretarea alegorică se ajunge la extremă: pilda samariteanului.

- 3) atunci când nu e posibil să interpretăm în sens literar vom interpreta alegoric.

Ex.: - „Dacă ochiul tău te face să cazi în păcat, scoate-l.”

- imaginile apocaliptice.

CONCLUZIE: Un pasaj poate avea în același timp și sens figurat și sens literar. Dar unul dintre cele două sensuri primează. Când nu putem interpreta literar atunci alegem interpretarea alegorică.

3. Principii istorice de interpretare

Aceste principii au în vedere dimensiunea istorică a revelației divine.

a. Revelația lui Dumnezeu este progresivă

Conținutul revelației lui Dumnezeu ni se oferă de la general la concret. Înțelesul mântuirii a devenit din ce în ce mai clar pe parcursul istoriei Vechiului Testament și a Noului Testament. Isaia a înțeles mai mult decât Noe dar mai puțin decât noi astăzi. Dumnezeu își descoperă planul Său în etape istorice mesianice. Atunci când interpretăm un pasaj Vechiul Testament trebuie să ținem seama de nivelul revelației divine care există la acel moment.

Ex.: - jertfirea lui Isaac;

- tânărul bogat.

OBS. Faptul că Dumnezeu se revelează progresiv de-a lungul istoriei nu înseamnă că standardele Lui morale devin mai înalte sau că Dumnezeu se schimbă pe parcursul istoriei. Nu Dumnezeu se schimbă, ci noi ne schimbăm în sensul că-L percepem pe Dumnezeu progresiv. Dumnezeu nu se schimbă niciodată. Ținând în seamă principiul revelației progresive, Vechiul Testament va fi baza interpretării Noului Testament iar Noul Testament va explica scopul multor evenimente din Vechiul Testament.

b. Un text nu poate însemna ceea ce nu a însemnat niciodată

Una din problemele de care ne izbim în hermeneutică este dată de interpretările și aplicațiile liberale și chiar eretice. Întâlnim situații când cineva pretinde că oferă o interpretare originală a un pasaj. Un pasaj nu poate însemna ceea ce nu a însemnat niciodată. Înainte ca un pasaj să fie Cuvântul lui Dumnezeu pentru noi, el a fost Cuvântul lui Dumnezeu pentru destinatarii inițiali. Asta înseamnă că, dacă în timp ce studiem un text ajungem la o concluzie hermeneutică la care nu a mai ajuns nimeni în istoria bisericii, atunci există marea posibilitate să interpretăm greșit.

Ex.: - pasajul 1 Timotei 2:11-15

- botezul în numele lui Isus argumentat în texte din F.A.

c. Interpretează ținând seama de contextul vremii.

Atunci când ne referim la o analiză contextuală a Scripturii avem în vedere mai multe puncte de vedere:

- Contextul istoric
- Contextul cultural
- Contextul geografic
- Contextul economic
- Contextul politic și social

- Contextul istoric

Contextul istoric se referă la o perioadă istorică în care a fost scrisă cartea și la evenimentele majore care au caracterizat acea perioadă. Pentru o bună interpretare a pasajelor biblice este necesar să cunoaștem cadrul istoric general al poporului evreu și al popoarelor cu care ei au intrat în contact. De asemenea, cunoașterea istoriei Imperiului Roman din perioada scrierii Noului Testament este esențială.

Câteva exemple:

- Motivația fugii lui Iona în Tars
- Interpretarea profețiilor lui Daniel
- Ura evreilor față de samariteni
- Fuga lui Iosif și Maria în Egipt
- Problema cetățeniei romane (F.A.) etc....

Informații cu privire la contextul istoric le găsim înainte de toate în însăși cartea pe care o studiem. Alte aspecte ale investigației istorice le luăm din surse extrabiblice:

- Enciclopedii biblice
- Manuale de introducere biblică
- Tratate de istorie universală
- Dicționare biblice

- Contextul cultural

Aici ne referim la aspecte ca:

- Obiceiurile orientale

- Religia și practicile religioase ale iudeilor
- Legile sociale și cutume locale
- Gradul de cultură și educație

Cunoașterea acestor aspecte condiționează înțelegerea multor pasaje.

Ex.: - libertatea cu care Avraam și Sara au privit relația sexuală a lui Avraam cu Agar.

- obiceiuri de înmormântare – felul mormântului
- purtarea hainelor bărbătești și femeiești – Deut. 22:5,11
- vindecarea slăbănogului coborât prin acoperișul spart
- Isus dormea în corabie în timpul furtunii

- Contextul geografic

Se referă la cunoașterea elementelor de geografie, a locului în care s-au petrecut evenimentele biblice. Cunoașterea trăsăturilor geografice ale locurilor biblice ne poate ajuta să înțelegem mult mai ușor Scriptura.

Ex.: - fuga lui Iona în Tars

- călătoriile misionare ale lui Pavel

- Contextul politico-socio-economic

Dumnezeu s-a descoperit pe Sine și Cuvântul Său într-un context politic, social și economic dat. Interpretarea corectă a unor pasaje este condiționată și de cunoașterea acestui context.

Ex.: - autoritatea lui Pilat în Ierusalim

- întrebarea fariseilor „Să dăm bir Cezarului sau nu?”
- repulsia evreilor față de vameși
- rolul fariseilor și al saducheilor în societatea ebraică

d. Interpretează ținând cont de elementele de introducere biblică

Scriptura a luat ființă într-un anumit cadru istoric, într-un anumit context socio-cultural. Partea teologiei care se ocupă cu studierea acestor aspecte se numește „Introducere Biblică”.

Introducerea biblică aduce răspuns la următoarele întrebări:

- Cine este autorul cărții (epistolei)?

- Pentru cine a scris-o (destinatarii)?
- Care sunt împrejurările care au dat naștere mesajului?
- Când a fost scrisă cartea (epistola) – datarea?
- Care sunt principalele personaje ale cărții?
- Ce putem spune despre integritatea, autenticitatea și canonicitatea cărții?
- Care este scopul cu care a fost scrisă cartea (epistola)?

O bună interpretare a unui pasaj biblic presupune cunoașterea răspunsului la aceste întrebări.

- Autorul cărții (epistolei)

În ceea ce privește autorul unei cărți întâmpină anumite probleme:

a) Evanghelia după Ioan nu pretinde a fi scrisă de Ioan Apostolul ci de un anume Ioan. (Kata Ioanon). Teologii conservatori au ajuns la concluzia că este vorba de Ioan Apostolul. Teologii liberali presupun însă patru variante.

b) Epistola către Evrei nu specifică nimic în legătură cu autorul. Tradiții vechi o atribuie lui Pavel. Posibil să nu fi fost scrisă de Pavel.

c) Problema anonimității.

În Sfânta Scriptură avem scrieri ale căror autori sunt anonimi. Anonimitatea este un mod de a recunoaște că opera este a Duhului Sfânt.

Cum putem determina identitatea autorului:

- Trebuie să găsim o carte care poate fi considerată ca etalon al scrierilor autorului
- analizând stilul, vocabularul, tiparele de gândire și teologia cărților (acelora cu autorul precizat și acelora cărora dorim să le găsim autorul)
- comparând stilul, vocabularul, tipurile de gândire și teologia celor două cărți. Dacă ele corespund în cea mai mare parte înseamnă că este vorba de același autor.
- foarte important este să determinăm data și contextul istoric în care a fost scrisă cartea al cărei autor nu-l cunoaștem.

OBS.

Problema e că avem materiale puține al căror autor este sigur.

Apoi, fiecare autor își schimbă vocabularul și stilul de la o perioadă la alta a istoriei.

Apoi, trebuie să determinăm autenticitatea cărții etalon. Lucrul acesta este foarte greu mai ales în cazul scrierilor vechi testamentale (ex. Isaia)

d) Problema pseudonimității

Pseudonimitatea este o practică antică prin care un autor își atribuia lucrarea sa unei personalități remarcabile și cu mare autoritate, cu scopul de a populariza ideile și învățăturile.

În epoca post-apostolică s-au ridicat mulți autori care au scris așa nimele apocrife ale Noului Testament. și care și-au semnat operele sub numele unor apostoli.

OBS.

Cărțile apocrife nu au fost introduse în canonul Noului Testament iar între cercurile creștine practicarea pseudonimității era detestată și condamnată (2Tes.2:1-2)

Apocrifele Vechiului Testament nu sunt recunoscute ca și canonice decât de către Biserica Catolică (discuție despre apocrifele Vechiului Testament.)

e) Nu cumva epistolele sau cărțile care își specifică autorul sunt pseudografe?

Această posibilitate există, însă printr-un studiu atent cu privire la autenticitatea, canonicitatea și integritatea textului respectiv, se stabilește dacă este vorba de o pseudografă sau nu.

OBS. Atunci când studiem Sfânta Scriptură noi presupunem că ea este inspirată și infailibilă.

A pune la îndoială pretenția Bibliei cu privire la identitatea autorului unei cărți, înseamnă pune la îndoială acuratețea și autoritatea. Unii teologi pun la îndoială infailibilitatea Sfânta Scriptură și lucrul acesta este regretabil.

CONCLUZIE:

Noi credem că Scriptura este inspirată de Dumnezeu și infailibilă, iar atunci când își precizează autorul uman ea este vrednică de crezare. A pune la îndoială identitatea autorului înseamnă a pune la îndoială integritatea întregului text.

Noi putem face investigații asupra autorului, dar ele trebuie făcute cu grijă și onestitate.

- Destinatarii cărții

Cunoașterea destinatarilor unei cărți și a problemelor cu care ei se confruntau este esențială pentru o bună interpretare. Acest lucru e cu atât mai important cu cât mesajul unei cărți este un răspuns la întrebările și problemele destinatarului.

Atunci când studiem un pasaj trebuie să întrebăm:

- Cine a fost destinatarul?* (cine a fost Timotei, cine a fost Tit, Teofil, cine sunt galatenii?).
- Cum a recepționat destinatarul mesajul cărții?*
- Mai există și alte cărți destinate aceluiași destinatar?*

- **Împrejurările și scopul cărții**

Cele mai multe cărți ale Sfântei Scripturi sunt scrieri ocazionale. În comunitatea vechi-testamentală sau nou-testamentală s-au creat experiențe s-au împrejurări a căror rezolvare a dus la nașterea mesajului cărților biblice. Autorii biblici, cunoscând aceste împrejurări au scris cu scopul de a oferi soluția lui Dumnezeu în situațiile respective. O bună interpretare presupune cunoașterea contextului conjunctural în care apare o anumită carte a Bibliei precum și a scopului cu care a fost scrisă.

Ex.: Epistola către Galateni (discuție).

- **Data scrierii cărții**

Cunoașterea cât mai exactă a datării cărții ne oferă multă lumină în interpretare.

Ex.: Cartea Daniel.

- **Care sunt personajele principale ale cărții**

Multe cărți biblice au personaje principale către care a fost adresat mesajul sau în jurul cărora gravitează acțiunea. Un studiu eficient al epistolelor pastorale presupune o cunoaștere cât mai detaliată a biografiei lui Timotei, Tit și Pavel. Când studiem un pasaj în care e implicat un personaj ce apare și în alte părți ale Sfântei Scripturi e necesar să avem o imagine globală asupra biografiei aceluia personaj.

De exemplu:

Psalmi 32, 51 îi înțelegem mai bine când ne oprim asupra textelor din Samuel, Împărați sau Cronici.

4. Principii teologice de interpretare

Pe lângă valoarea literară a pasajelor biblice, Scriptura are în special valoare teologică. Scriptura conține un set de adevăruri universale cu privire la Dumnezeu, om și natură.

Pentru înțelegerea corectă a adevărului teologic trebuie să ținem seama de următoarele adevăruri:

a. Unitatea doctrinară a Sfântei Scripturi

De la Genesa la Apocalipsa există o consecvență a adevărului doctrinar. Cu toate că Sfânta Scriptură a fost scrisă într-o perioadă de 1500 de ani de către 40 de autori diferiți, totuși Sfânta Scriptură prezintă un adevăr teologic unitar. Nimic nu se contrazice cu nimic.

Dacă o interpretare este contradictorie teologiei bine stabilită în Sfânta Scriptură, atunci, după toate probabilitățile, s-a ajuns la o concluzie greșită.

Așadar, orice interpretare a unui pasaj, orice adevăr teologic extras trebuie să se încadreze în cadrul teologic general al Sfântei Scripturi.

b. O doctrină este biblică numai dacă însemnează tot ceea ce spune Biblia despre ea.

Acest principiu ne invită la studiu tuturor pasajelor care aduc în atenție același adevăr. Aici se dovedește utilă metoda de studiu biblic tematic. Îți alegi o temă, o idee sau o învățătură și studiezi toate pasajele care se referă la acest subiect.

Există trei tipuri de studii paralele:

- cuvinte paralele (ex. Cuvântul Balaam)
- idei paralele – diferă de cuvintele paralele prin faptul că nu poți căuta un anume cuvânt cheie. O idee e mult mai cuprinzătoare decât orice cuvânt izolat.
- doctrine paralele – aici sfera este și mai largă și cuprinde studiile tematice (doctrina despre om, păcat, Biserică, etc).

c. Folosește comentarii, dicționare, lexicoane, enciclopedii

Foarte multe informații și concluzii teologice pot fi găsite în aceste surse.

OBS. Există pericolul de a studia cărțile și nu Biblia. Lucrul acesta poate fi evitat prin raportarea la Sfânta Scriptură și folosirea surselor ca unelte și nu ca scop în sine.